

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Asikainen, E. & Holm, T. (2020) Ammattikorkeakoulut edistävät kestävyttä ekologisesti monin tavoin. AMK lehti/UAS journal, 2020:2.

URL: <https://uasjournal.fi/paakirjoitus/kestavytta-monin-tavoin/>

Ammattikorkeakoulut edistävät kestävyyttä ekologisesti monin tavoin

14.5.2020

Kirjoittajat: Eveliina Asikainen & Tove Holm.

Kestävä kehitys määriteltiin ensimmäisen kerran YK:n Brundtlandin komissiossa 1987. Komission työstä sai alkunsa prosessi, joka on edennyt kansainvälisesti ja kansallisesti niin valtiotasolla kuin yhteiskuntien eri sektoreillakin (World Commission on Environment and Development, 1987).

Suomessa kestävä kehitys on edistetty vuodesta 1993 lähtien, jolloin Suomen kestävä kehityksen toimikunta perustettiin ensimmäisenä maailmassa. Toimikunta koostuu hallituksen lisäksi laajasta joukosta yhteiskunnallisia toimijoita. Toimikunta aloitti toimintansa määrittelemällä kestävä kehityksen seuraavasti: ”Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Tämä tarkoittaa myös, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.” (Ympäristöministeriö, 2020).

Kestävä kehityksen tavoitteet ovat eläneet ja täsmentyneet ajan kuluessa. Vuonna 2015 YK:n kestävä kehityksen huippukokouksessa hyväksyttiin Agenda2030-toimintaohjelma, johon myös Suomi on sitoutunut (Ympäristöministeriö, 2020). Agenda2030 pitää sisällään 17 kestävä kehityksen tavoitetta (Sustainable Development Goal, SDG), joista monet koskettavat ekologista kestävyyttä, etenkin tavoitteet puhdas vesi ja sanitaatio (6), ilmastotekojä (13), vedenalainen elämä (14) ja maanpäällinen elämä (15). Myös tavoitteisiin kestävä teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja (9), kestävä kaupungit ja yhteisöt (11) sekä vastuullista kuluttamista (12) sisältyy vahva ekologisen kestävyden ulottuvuus.

Yhä useammat korkeakoulut ovat viimeisten vuosikymmenten ajan keskittäneet opetuksensa ja tutkimuksensa kestäväen kehityksen ratkaisuihin etenkin paikallisyhteisöissään. Tällaisen keskittymisen edistämiseksi tarvitaan siirtymävaiheita kaikissa toiminnoissa: opetussuunnitelmissa, opintojaksojen sisällöissä ja pedagogiikassa, kampusten hallinnassa sekä tutkimuksessa ja yhteisötyössä (Asikainen ym. 2017; Holm ym. 2016). Nyt korkeakoulut saavat tähän työhönsä tukea myös opetus- ja kulttuuriministeriön huhtikuussa 2020 julkaisemasta hallintoalansa kestäväen kehityksen linjauksesta. Siinä yhtenä tavoitteena on vahvistaa tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan mahdollisuuksia tukea Agenda 2030 tavoitteiden toteuttamista. (OKM, 2020).

Tämän teemanumeron artikkelit esittelevät monipuolisesti ammattikorkeakoulujen työtä ekologisesti kestäväen kehityksen edistämiseksi koulutuksen, hankkeiden, työelämäyhteistyön ym. käytännön toimien kautta. Esittelemme tässä lyhyesti, miten artikkelit liittyvät ammattikorkeakoulujen tehtäviin (Ammattikorkeakoululaki, 2014) ja YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin.

Artikkeleissa esitetään näkemyksiä siitä, miten ammattikorkeakoulujen koulutus voitaisiin saada vahvemmin edistämään ekologisesti kestäväen kehitystä. Niemi hahmottelee ekologisesti kestäväen kehityksen opetussuunnitelman mallia ammattikorkeakouluille. Konstin & Scheininin mielestä koulutuksen pitäisi perustua kokonaisvaltaisesti kestäväelle arvopohjalle. Laine ym. esittelevät kiertotalouden oppimisympäristöä ja Virta ym. tapoja, joilla ammattikorkeakoulun kiertotalousosaamista viedään myös toisen asteen opiskelijoille. Näiden periaatteellisten artikkelien lisäksi koulutus on osa jotain alakohtaista ratkaisua monissa teksteissä.

Ekologisesti kestäväen kehitystä on mahdollista painottaa myös ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnassa. Tutkimusstrategian, yhteistyön ja vaikuttavuuden taso on vahvasti esillä Mishran ym. ja Kostian ym. artikkeleissa. Hyviä esimerkkejä paikallisista kehittämis- ja innovaatiohankkeista tarjoavat Hendrikssonin ym. ja Maljamäen esimerkit, jotka sijoittuvat laajasti resurssien tehokkaan käytön (SDG tavoitteet 9, 11 ja 12) alueelle. Kallio & Asikainen sekä Savela & Keinänen-Toivola esittelevät koulutus- ja kehittämishankkeita, joilla lisätään ekologista kestävyyttä toisaalta Venäjällä ja Kazakstanissa, toisaalta eteläisessä Afrikassa.

Kestäväen kehityksen ja digitalisaation suhde on monimutkainen. Salmisen & Ruotsalaisen artikkelissa yhdistyy pedagoginen kehittäminen ja yritysten digitaalisten palveluiden negatiivisten ympäristövaikutusten vähentäminen. Asad & Andersson hahmottelevat mahdollisuuksia käyttää keinoälyä apuna muovien lajittelussa.

Ilmastotekojen (SDG 13) teema on vahvasti esillä teemanumeron artikkeleissa. Esimerkiksi Kujala & Lindgren käsittelevät niitä kestäväen rakentamisen ja asumisen hiilijalanjäljen pienentämisen näkökulmasta. Puhtaan veden ja sanitaation (6) tavoitetta käsittelevät Kääriä ym. Turun kaupungin ja Turun AMK:n yhteistyöstä kertovassa artikkelissaan sekä Viskari & Kämäri purkaessaan uskomuksia, jotka liittyvät ihmisperäisten ravinteiden käyttöön viljelyssä. Aarrevaara & Viluksela käsittelevät tavoitteen 11, kestäväen kaupungit, edistämistä koulutuksen keinoin.

Useassa artikkelissa käsitellään myös vastuullinen kuluttamisen tavoitetta (12), jolla pyritään ekologisen jalanjäljen pienentämiseen kulutus- ja tuotantotapojen muuttamisen kautta. Renfors & Ruoho esittelevät täydennyskoulutuskokonaisuutta, jossa liiketoiminnan

kehittäminen on sidottu vahvasti ekologisesti kestäväen kehityksen edistämiseen. Heikkilä & Lindell käsittelevät samaa aihetta ruokapalveluissa.

Vastuullinen kulutus ja ilmastoteot kytkeytyvät monin tavoin myös kestäväen kehityksen edistämiseen ammattikorkeakouluissa. Puukko & Tyni kuvaavat hyvin Lapin AMK:n kestäväen kehityksen ohjelman alkuvaiheita. Puurula esittelee HAMK:n ilmastotyötä ja siitä viestimistä. Routaharju sekä Laasasenaho & Routaharju ovat laskeneet käytännön esimerkkejä päästövähennyksistä ammattikorkeakoulun arjen käytäntöjen kautta. Haapasalo käsittelee monipuolisesti ammattikorkeakoulun mahdollisuuksia lisätä kestävää liikkumista, ja Vuoksi pohtii kestäviä tilaratkaisuja.

Kokonaisuutena artikkelit muodostavat monipuolisen näytteen ammattikorkeakouluissa tehtävästä työstä, jolla ekologisesti kestävää kehitystä edistetään ennakkoluulottomasti. Nämä tekstit luovat toivoa ja valavat rohkeutta siihen, että ammattikorkeakouluissa rakennetaan kestävää tulevaisuutta olosuhteista riippumatta.

Kirjoittajat

Eveliina Asikainen, HT, lehtori, Tampereen ammattikorkeakoulu,
eveliina.asikainen(at)tuni.fi

Tove Holm, FT, Itämerihaasteen koordinaattori, Turun kaupunki ja associate researcher,
University of Gävle, tove.holm(at)turku.fi

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki. (2014). Hallituksen esitys 2014/932.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Asikainen, E., Hellman, S., Parjanen, L., Puputti, M., Raatikainen, S & Schroderus, M. (2017). Unipoli Green—Four Universities. Working Together for Sustainability. Teoksessa Leal Filho, W., M. Mifsud, C. Shiel & R. Pretorius (Toim.), *Handbook of Theory and Practice of Sustainable Development in Higher Education*. Volume 3, ss. 257–273. Springer, Berlin.

Holm, T., Sammalisto, K., Caeiro, S., Rieckmann, M., Dlouhá, J., Wright, T., Ceulemans, K., Benayash, J. & Lozano, R. (2016). Developing sustainability into a golden thread throughout all levels of education. *Journal of Cleaner Production* 117(20), 1–3.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.01.016>

OKM. (2020). Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kestäväen kehityksen linjaus. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:9.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162183>, haettu 3.5.2020.

World Commission on Environment and Development. (1987). Our Common Future. Oxford University Press, Oxford. <https://archive.org/details/ourcommonfuture00worl>, haettu 3.5.2020.

Ympäristöministeriö. (2020). https://www.ymparisto.fi/fi-fi/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys, haettu 5.2.2020.

[Agenda2030ammattikorkeakoulukestävä kehityskoulutusSDGKItyoelämäyhteistyö](#)